

Norden

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande dels regeringens skrivelse 2007/08:90 Nordiskt samarbete 2007, dels redogörelse till riksdagen 2007/08:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse angående verksamheten under år 2007.

Utskottet behandlar även en följdmotion samt ett antal motioner från den allmänna motionstiden hösten 2007 respektive 2008. I motionerna uppmärksammas formerna för det nordiska samarbetet, frågor om gränshinder och nordisk integration samt frågor om Nordens närområde.

Utskottet föreslår att skrivelsen och redogörelsen läggs till handlingarna samt att motionerna avslås.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Skrivelsens och redogörelsens huvudsakliga innehåll	5
Utskottet	6
Det nordiska samarbetet och Nordiska ministerrådets budget	6
Motionerna	6
Utskottets överväganden	7
Globaliseringsarbetet	10
Motionen	10
Utskottets överväganden	10
Gränshindersarbetet	11
Motionerna	11
Utskottets överväganden	13
Samarbetet med närområdet	15
Motionerna	15
Utskottets överväganden	17
Det nordiska försvarspolitiska samarbetet	22
Motionerna	22
Utskottets överväganden	22
Reservationer	25
1. Samarbetet med närområdet, punkt 4 (mp)	25
2. Aktionsplan för Östersjön, punkt 5 (v, mp)	26
3. Moratorium mot exploatering och militarisering i Arktis, punkt 6 (mp)	27
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	29
Skrivelse 2007/08:90	29
Följdmotion med anledning av skrivelse 2007/08:90	29
Redogörelse 2007/08:NR1	29
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	29
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	32

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Utskottet hemställer att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

1. **Det nordiska samarbetet och Nordiska ministerrådets budget**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:U13 yrkande 1, 2007/08:U205, 2007/08:U286, 2007/08:U299, 2007/08:U362 yrkandena 1 och 2, 2008/09:U215, 2008/09:U248, 2008/09:U250, 2008/09:U340 yrkandena 1 och 2, 2008/09:U343 yrkandena 3 och 4 samt 2008/09:U349 yrkandena 52 och 55.

2. **Globaliseringsarbetet**

Riksdagen avslår motion 2007/08:U13 yrkandena 2 och 3.

3. **Gränshindersarbetet**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Sk344 yrkande 2, 2007/08:U208 yrkandena 1 och 2, 2007/08:U212 yrkandena 1 och 2, 2007/08:U215 yrkande 1, 2007/08:U262, 2007/08:U295, 2007/08:U296, 2007/08:U298, 2007/08:U302, 2007/08:U320, 2007/08:U347 yrkande 6, 2007/08:N355 yrkande 6, 2008/09:U207 yrkandena 1 och 2, 2008/09:U249, 2008/09:U308 och 2008/09:U344.

4. **Samarbetet med närområdet**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:U13 yrkandena 4 och 5, 2007/08:U242, 2007/08:U243, 2007/08:U272, 2007/08:U347 yrkandena 1, 3 och 5, 2007/08:U355 yrkandena 1 och 2, 2007/08:U362 yrkande 3, 2008/09:U260, 2008/09:U347 yrkande 1 och 2008/09:U349 yrkandena 53, 54 och 56–58.

Reservation 1 (mp)

5. **Aktionsplan för Östersjön**

Riksdagen avslår motion 2007/08:MJ366 yrkande 1.

Reservation 2 (v, mp)

6. **Moratorium mot exploatering och militarisering i Arktis**

Riksdagen avslår motion 2008/09:U347 yrkande 2.

Reservation 3 (mp)

7. **Det nordiska försvarspolitiska samarbetet**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:U13 yrkande 6, 2007/08:U338 och 2008/09:U310.

8. Skrivelsen och redogörelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2007/08:90 och redogörelse 2007/08:NR1 till handlingarna.

Stockholm den 16 oktober 2008

På utrikesutskottets vägnar

Göran Lennmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lennmarker (m), Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Anne-Marie Pålsson (m), Birgitta Ohlsson (fp), Walburga Habsburg Douglas (m), Christian Holm (m), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Mats Sander (m), Olle Thorell (s), Ameer Sachet (s), Lars Lindén (kd), Max Andersson (mp) och Britta Rådström (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2007/08:90 Nordiskt samarbete 2007, med huvudsaklig inriktning på verksamheten i Nordiska ministerrådet. Utskottet behandlar också redogörelse till riksdagen 2007/08:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse angående verksamheten under år 2007.

Utskottet behandlar i betänkandet också en följdmotion samt ett antal motioner från den allmänna motionstiden hösten 2007 respektive 2008.

Skrivelsens och redogörelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för samarbetet under 2007 mellan de nordiska ländernas regeringar, med huvudsaklig inriktning på verksamheten i Nordiska ministerrådet.

I Nordiska rådets svenska delegations berättelse redogörs för rådets 59:e session den 30 oktober–1 november samt rådets övriga verksamhet under året.

Utskottet

Det nordiska samarbetet och Nordiska ministerrådets budget

Motionerna

I kommittémotion 2007/08:U362 (s) *yrkande 1* påpekar motionärerna att den gemenskap som finns mellan de nordiska länderna har en stark folklig förankring. Samarbete och öppenhet har gjort Norden till en välfärdsregion av världsklass. För att möta dagens och framför allt morgondagens globala utmaningar behövs ett än mer utvecklat och förstärkt samarbete. I *yrkande 2* anförs att Nordiska rådet fyller en viktig funktion för det nordiska samarbetet inte minst när det gäller att driva på och kontrollera de nordiska regeringarnas samarbete.

I den enskilda motionen 2007/08:U286 (s) inskräps behovet av ett förstärkt nordiskt samarbete, med Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet som de viktigaste instrumenten. Initiativ bör tas exempelvis för att förstärka ömsesidig språkförståelse och för att sprida information om Norden.

I kommittémotion 2008/09:U349 (s) *yrkande 52* efterlyser socialdemokraterna ett än mera utvecklat och förstärkt nordiskt samarbete.

I den enskilda motionen 2008/09:U215 (s) efterlyser motionärerna ett utvecklat och förstärkt nordiskt samarbete. I den enskilda motionen 2008/09:U248 (m) efterlyser motionärerna likaledes ett utvecklat nordiskt samarbete. I den enskilda motionen 2008/09:U250 (m) efterlyser motionären åtgärder för ett ökat samarbete i Östersjöregionen.

I kommittémotion 2007/08:U13 (s) *yrkande 1* framförs kritik mot det svaga intresse som kulturministrarna visat för det nordiska samarbetet. En satsning på språk och kultur betonas, både som medel för nordiskt samarbete och som ett sätt att uppmärksamma vårt kulturarv.

I kommittémotion 2008/09:U349 (s) *yrkande 55* anför socialdemokraterna att det inomnordiska samarbetet bör stärkas ytterligare, liksom byggandet av nätverk, som i sin tur kan öka det nordiska inflytandet i EU och i andra samarbetsorgan.

I den enskilda motionen 2007/08:U205 (m) anförs att Nordiska rådet har spelat ut sin roll. De frågor som i dag hanteras av Nordiska rådet skulle på ett bättre sätt hanteras av riksdagens utskott. Nordiska rådet föreslås därför läggas ned.

I den enskilda motionen 2008/09:U340 (m) (*yrkande 1*) anför motionärerna att det nordiska samarbetet bör reformeras. I samma motion (*yrkande 2*) anförs vidare att Nordiska rådet bör läggas ned.

Motionärerna bakom den enskilda motionen 2007/08:U299 (m) stöder det nordiska samarbetet, men vill se prioriteringar inom bl.a. innovationskraft och tillväxt, under det att budgetneddragningar kan ske genom besparingar på andra områden, t.ex. Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning eller Nordiska ministerrådets sekretariat.

I den enskilda motionen 2008/09:U343 (s) yrkande 3 efterlyser motionärerna ett ökat HBT-kulturutbyte i Norden. I samma motion (yrkande 4) anförs vidare att en nordisk HBT-konferens bör anordnas.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar inledningsvis att det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring. Samarbetet utgår från ett gemensamt kulturarv och vilar på gemensamma värderingar i fråga om demokrati, rättvisa och rättsstat. Samarbetet mellan de nordiska länderna spänner över alla samhällsområden. På många sätt är det nordiska samarbetet unikt vid en internationell jämförelse.

Utskottet anser, liksom regeringen, att samarbetet inom Norden är högt prioriterat. Utskottet välkomnar att regeringen vill fortsätta att stärka samarbete och nätverksbyggande i Norden och Östersjöregionen och anser att ett starkare och mer fokuserat samarbete stärker Nordens och Östersjöregionens konkurrenskraft såväl inom EU som i en vidare globaliserad värld.

Vad avser motionärernas krav på en förstärkt ömsesidig språkförståelse samt satsningar på språk och kultur, konstaterar utskottet att det finska ordförandeskapsprogrammet ”Möjligheternas Norden – Nära dig” (2007) bl.a. lade vikt vid hållbar utveckling, forskning och innovation, närområdessamarbete, jämställdhet och jämlikhet, barn och unga samt de nordiska språken och deras ställning.

Utskottet konstaterar vidare att programmet för det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet för år 2008 fokuserar på fyra teman: konkurrenskraft, klimat, kreativitet och koordinering, vars övergripande målsättningar är att stärka Nordens konkurrenskraft i omvärlden, öka samverkan för att finna gemensamma svar på klimatfrågan, främja samarbete inom forskning och kultur och att se det nordiska samarbetets roll och möjligheter i ett bredare europeiskt perspektiv.

Utskottet noterar att de nordiska utbildnings- och forskningsministrarna (MR-U) har beslutat att anta en särskild strategi – ”Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion” – för arbetet i MR-U 2008–2010. Strategin anger de huvudprioriteringar som ska stärka utbildnings och forskningsarbetet mellan de nordiska länderna och de självstyrande områdena.

Utskottet noterar vidare att den nya strukturen för det nordiska kultursamarbetet trädde i kraft den 1 januari 2007. Under året gjordes de första utlysningarna för de två nya programmen, Nordiska mobilitets- och residensprogrammet och Nordiska konst- och kulturprogrammet. Det tredje

tematiska programmet, Nordiska datorspelsprogrammet, initierades redan 2006 och delade under 2007 ut sammanlagt 5 miljoner danska kronor till 15 projekt för utveckling av kvalitetsdatorspel för barn och unga på nordiska språk.

I Nordiska rådets program för 2008 framgår att speciell uppmärksamhet kommer att riktas mot de utvecklingsmöjligheter som uppstår när kopplingen mellan kultur och näringsliv stärks, att språk och språkförståelse är av central betydelse och att språkpolitiska frågeställningar kommer att bli viktiga. Utskottet noterar även att frågor rörande språk och språkpolitik kontinuerligt följs och diskuteras av Nordiska rådets kultur, och utbildningsutskott.

Nordiska ministerrådets informationskontor i Stockholm, Norden i Fokus, är ett viktigt redskap för att nå ut till opinionsbildare och allmänhet och göra det nordiska samarbetet känt. Under våren 2007 bedrev informationskontoret en rad kulturaktiviteter med allmänheten som målgrupp.

Med vad som ovan anförts anser utskottet att motionerna 2007/08:U362 (s) yrkandena 1 och 2, 2007/08:U286 (s), 2007/08:U13 (s) yrkande 1, 2008/09:U215 (s), 2008/09:U248 (m), 2008/09:U250 (m) samt 2008/09:U349 (s) yrkandena 52 och 55 är tillgodosedda och kan avstyrkas.

Med anledning av det motionsvis framförda kravet på att Nordiska rådet bör läggas ned vill utskottet anföra följande.

Utskottet anser att möjligheten för nationella parlamentariker att delta också i internationella processer i grunden är en demokratifråga.¹ Folkvalda nationella parlamentariker utgör en viktig länk mellan olika beslutsfattande nivåer i en internationaliserad och globaliserad omgivning. Direkt folkvalda parlamentariker ska vara representativa för väljarna och har därigenom en särskild legitimitet.

Det parlamentariska uppdraget lämpar sig väl för opinionsbildning samt kunskaps- och informationsspridning och erbjuder möjligheter att föra vidare medborgarnas synpunkter, idéer och förslag till ansvariga på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Folkvalda parlamentariker har därför en central roll i internationella processer. Också i genomförandet och uppföljningen av redan beslutade åtaganden av världssamfundet har nationella parlament och parlamentariker av tradition haft en viktig uppgift.

Deltagandet av direktvalda parlamentariker stärker legitimiteten och handlingskraften i hela implementeringsprocessen. Riksdagsledamöters deltagande i internationella processer ger möjlighet för ledamöterna att i internationella sammanhang skapa opinion för svenska synsätt men ger också berörda ledamöter möjlighet att i direkt kontakt med sina väljare spegla opinioner i omvärlden och därvid skapa ökad internationell förståelse. Parlamentarikers internationella engagemang kan ses som en balanserande kraft gentemot intressen med lägre representativitet och legitimitet.

¹ Se t.ex. bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112, bet. 2007/07:UU3, rskr 2006/07:203.

Utskottet menar att detta resonemang är väl tillämpligt på Nordiska rådet. Utskottet menar vidare att Nordiska rådet fyller en viktig funktion för att driva på och kontrollera de nordiska regeringarnas samarbete. Det är också en styrka för de nordiska länderna att ett stort antal ledamöter i de nationella parlamenten kontinuerligt engagerar sig i nordiskt samarbete, både för att stärka det inomnordiska samarbetet och för att bygga nätverk som kan öka det nordiska inflytandet i EU och andra samarbetsorgan.

Utskottet konstaterar att frågan om det nordiska samarbetets förankring i de nationella parlamenten och deras utskott är mycket viktig och välkomnar att frågan varit föremål för diskussioner inom Nordiska rådet. Utskottet menar, i likhet med vad som framfördes av Riksdagskommittén i ovan nämnda framställning (2005/06:RS3, kapitel 4), att de nationella parlamentens fackutskott har en viktig roll i arbetet för att förankra det nordiska samarbetet i parlamenten.

Vid Nordiska rådets årliga sessioner antas rekommendationer som riktar sig till Nordiska ministerrådet eller de nordiska ländernas regeringar. Utskottet kan konstatera att samtliga antagna rekommendationer under 2007 års session återfinns i bilaga till redogörelsen (bilaga 2, s. 56 f.). Den svenska delegationen delger dessutom samtliga rekommendationer till berörda utskott i riksdagen. Årligen redovisar regeringen för Nordiska rådets delegation vilka åtgärder som vidtagits med anledning av respektive rekommendation.

Utskottet konstaterar således att inriktningen i den beskrivning som Riksdagskommittén givit av det interparlamentariska samarbetet tillgodoser ambitionen att det nordiska samarbetet bör göras till en del av det dagliga arbetet i de nationella parlamenten och deras utskott. Rekommendationer som Nordiska rådet avger redovisas löpande för riksdagen som ett resultat av förändringar av riksdagens arbetsformer, och i sammanhanget angivna riktlinjer för det interparlamentariska samarbetet (bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335 och bet. 2006/07:KU3, rskr. 2006/07:25–26).

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att de motionsledes framförda kraven om att reformera respektive lägga ned Nordiska rådet saknar utskottets stöd. Motionerna *2007/08:U205 (m)*, *2008/09:U340 (m)* yrkandena *1 och 2* kan därmed avstyrkas.

Med anledning av det motionsvis framförda kravet på prioriteringar inom bl.a. innovationskraft och tillväxt och besparingar på andra områden, t.ex. Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning eller Nordiska ministerrådets sekretariat, konstaterar utskottet att Nordiska ministerrådets budget för 2007 uppgick till 858,6 miljoner danska kronor och att de största sektorerna i budgeten var utbildnings- och forskningsarbetet (26 % av budgeten), kultursamarbetet (19 %) samt närings-, energi- och regionalpolitik (14 %).

Utskottet konstaterar vidare att ett av målen i det dokument om kärnuppgifter som antogs av jämställdhetsministrarna (MR-JÄM) i oktober 2007 är att ett integrerat jämställdhetsperspektiv ska vara implementerat i samt-

liga ministerråds arbete. MR-JÄM beslutade även att ett nordiskt projekt på temat Kön och makt skulle sjuösättas under 2007 för att huvudsakligen genomföras under 2008. Vidare beslutade jämställdhetsministrarna att det Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning (NIKK) skulle byta namn till *Nordiska institutet för kunskap om kön* (NIKK). NIKK:s uppdrag och stadgar reviderades.

Nordiska rådets arbetsformer och samarbetsområden har genom åren varit föremål för diskussioner och utvärderingar. I fjolårets skrivelse framkom att Nordiska ministerrådet har reformerats för att göra arbetet mer koncentrerat, fokuserat och effektivt. En *ny organisation för Nordiska ministerrådet*, som bl.a. innebär att antalet ministerråd minskats från 18 till 11, trädde i kraft den 1 januari 2006. Samtidigt som ministerrådsstrukturen förändrades omorganiserades Nordiska ministerrådets sekretariat i Köpenhamn.

Utskottet ser inte fog för motionärens krav att göra besparingar inom NIKK och Nordiska ministerrådets kansli och avstyrker därför motion 2007/08:U299 (m).

Utskottet välkomnar att regeringen i utrikesdeklarationen 2008 bekräftade sin avsikt att arbeta för HBT-personers åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Utskottet förutsätter att regeringen inom EU och i andra internationella forum, såsom Nordiska rådet och Östersjöstaternas råd, aktivt arbetar för att öka skyddet mot diskriminering. Sverige måste också bilateralt fortsätta att uppmana regeringar att förhindra diskriminering och att arbeta för en attitydförändring gentemot homo- och bisexuella samt transpersoner. Utskottet konstaterar att kulturutbytet de nordiska länderna emellan, såsom redovisats ovan, speglar de olika ländernas mångfald och ser inte fog för motionärernas krav att regeringen bör anordna en HBT-konferens. Utskottet avstyrker därför motion 2008/09:U343 (s) yrkandena 3 och 4.

Globaliseringsarbetet

Motionen

I kommittémotion 2007/08:U13 (s) yrkande 2 anför motionärerna att globaliseringens nordiska medborgarnytta måste klargöras. Vidare (yrkande 3) anføres att frivilligorganisationerna måste engageras i globaliseringsarbetet.

Utskottets överväganden

Utskottet anser, liksom regeringen, att globaliseringen medför såväl utmaningar som möjligheter, inte minst för mindre länder som de nordiska. Utmaningarna kan inte mötas av enskilda länder utan kräver att länder och regioner agerar tillsammans och samordnat. I den nordiska kretsen finns samsyn i många frågor och ett väl utvecklat samarbete. Samarbete om globaliseringens utmaningar är därför naturligt i den nordiska kretsen.

Utskottet har under innevarande mandatperiod tillsatt en särskild arbetsgrupp med fokus på globaliseringen och noterar med intresse att frågor rörande globalisering är högt prioriterat inom det nordiska samarbetet. Utskottet välkomnar att Nordiska rådet har upprättat en globaliseringsgrupp.

Den svenska regeringen tillsatte hösten 2006 Globaliseringsrådet. Dess målsättning är att dels analysera hur Sverige kan möta framtidens utmaningar, dels vara en arena för dialog kring globaliseringsfrågor som syftar till att fördjupa kunskaperna och bredda det offentliga samtalet kring globaliseringens effekter.

Vid det informella statsministermötet i juni 2007 i Punkaharju, Finland, kom statsministrarna överens om att det nordiska samarbetet måste stå bättre rustat att möta globaliseringens utmaningar. För detta ändamål uttalades att en nordisk satsning på ett globaliseringsinitiativ bör genomföras, och upp till 60 miljoner danska kronor har avsatts för ändamålet under år 2008. Globaliseringsarbetet ska ledas av samarbetsministrarna.

Statsministrarna identifierade även ett antal övergripande teman för globaliseringsarbetet. Prioriterade områden utgörs av forskning och innovation, marknadsföring av Norden, stärkt samarbete i energi- och klimatfrågor och en förstärkt insats för att reducera gränshinder.

Statsministrarna enades också om att årliga globaliseringsforum ska hållas med deltagande från politiken, forskarvärlden och frivilligorganisationer.

I april 2008 stod Sverige värd för det första forumet, som hölls i Riksgränsen. Nordiska politiker med statsministrarna i spetsen sammanträffade då med representanter för näringsliv, forskning, utbildning, innovation och frivilligorganisationer.

Med vad som ovan anförts anser utskottet att motion *2007/08:U13 (s) yrkandena 2 och 3* bör avstyrkas.

Gränshindersarbetet

Motionerna

I kommittémotion *2007/08:U347 (s) yrkande 6* anför motionärerna att byråkratiska hinder måste undanröjas för att underlätta för människor att pendla och arbeta inom Östersjöområdet. I den enskilda motionen *2008/09:U344 (s)* efterlyser motionärerna ett utökat Östersjösamarbete för en stärkt arbetsmarknad.

Motionärerna bakom den enskilda motionen *2007/08:U212 (c) yrkande 1* menar att det ska vara lika enkelt att jobba och bo i olika nordiska länder som inom ett enda land. I *yrkande 2* föreslås upprättandet av en grönbok för samtliga identifierade gränsbarriärer i Öresundsregionen med tidsplan för när de ska vara åtgärdade, genom harmonisering av regelverk mellan länder eller gränsgångarregler.

I den enskilda motionen 2008/09:U308 (c) efterlyser motionärerna åtgärder för att ta bort det som försvårar företags verksamheter och medborgares möjlighet att bo och arbeta i olika nordiska länder.

I den enskilda motionen 2008/09:U207 (fp) yrkande 1 efterlyser motionärerna regelförenkling för att underlätta integrationen i de nordiska ländernas gränsregioner. I samma motion (yrkande 2) anförs att människor som lever och arbetar i nordiska gränsregioner ska ha rätt till lättillgänglig information.

Även i den enskilda motionen 2007/08:Sk344 (fp) yrkande 2 omtalas behovet av bättre samordning mellan de nordiska ländernas regelverk gällande gränsoverskridande arbetskraft.

I den enskilda motionen 2007/08:U295 (s) påtalas behovet av att motverka gränshinder via lagstiftning och information till allmänheten.

Motionären bakom den enskilda motionen 2007/08:U296 (m) efterfrågar flexibla regler för ersättningssystemen när människor får arbete i ett angränsande land, så att enskilda får behålla sina rättigheter.

I den enskilda motionen 2007/08:U208 (fp) yrkande 1 efterlyses en regelförenkling för att underlätta integrationen i de nordiska ländernas gränsregioner. I yrkande 2 hävdas också rätten till lättillgänglig information för människor som lever och arbetar i nordiska gränsregioner.

I den enskilda motionen 2007/08:N355 (fp) yrkande 6 uttrycker motionärerna en önskan om ett samarbete kring gränshinder mellan samtliga nordiska länder. Regelsystemet måste förenklas för gränsgångare beträffande arbete, tjänster, arbetsmarknadsförsäkringar, sjukförsäkringsförmåner och varor mellan Sverige och övriga nordiska länder.

I den enskilda motionen 2007/08:U320 (kd) efterlyses krafttag mot gränshindren mellan Sverige och Norge genom ändringar i regelverket.

I den enskilda motionen 2007/08:U215 (v) yrkande 1 omtalas det värdefulla informationsarbete som Grensetjänsten utför för gränsgångare. Finansieringen av denna verksamhet hotas, men tjänsten borde i stället permanentas.

I den enskilda motionen 2007/08:U298 (m) talas om att öppna gränsen mellan Sverige och Norge.

Motionärerna bakom den enskilda motionen 2007/08:U302 (m) vill minimera hindren för utveckling och integration i Öresundsregionen.

I den enskilda motionen 2008/09:U249 (m) anför motionären att arbetet med att undanröja de hinder som försvårar och försenar en fortsatt Öresundsintegration måste fortsätta.

I den enskilda motionen 2007/08:U262 (c) påtalas behovet av att undanröja gränshinder och även motverka uppkomsten av nya hinder.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar inledningsvis att det alltid har varit en viktig fråga i det nordiska samarbetet att främja integrationen mellan de nordiska länderna och att underlätta för nordiska medborgare att röra sig över gränserna.

Utskottet anser att företag och enskilda individer måste ha möjlighet att förflytta sig och verka fritt i Norden utan att konfronteras med gränshinder. Detta är, anser utskottet, en grundläggande förutsättning för att Norden ska kunna utveckla och bibehålla sin position som en konkurrenskraftig region.

Gränshindersarbetet spänner över åtskilliga politikområden och syftar till att underlätta för nordbor att röra sig över de nordiska gränserna. Avvecklingen av gränshinder gör även att Norden kan verka mer framgångsrikt internationellt.

Utskottet välkomnar att arbetet för att reducera eller avskaffa gränshinder och för att främja integrationen mellan de nordiska länderna också är en svensk prioritering i det nordiska samarbetet. Även om integrationen mellan länderna och olika regioner har kommit långt så återstår problem.

Lagar, regler och direktiv skiljer sig mellan länderna och kan tidvis vara svåra att sammanjämka. I takt med att de nordiska befolkningarna och företagen alltmera verkar och lever i två eller flera nordiska länder ställs denna problematik på sin spets.

En viktig del av arbetet mot gränshinder är de insatser som görs för att kartlägga återstående hinder.

Att avskaffa existerande gränshinder är emellertid inte nog. Nya uppstår löpande i samband med ny nationell lagstiftning och i samband med den nationella implementeringen av EU-direktiv. Det är centralt att det sker en nordisk koordinering för dessa processer.

Nordiska rådet kommer i samarbete med de nordiska ländernas regeringar att nogsamt följa avvecklingen av gränshinder i Norden. Likaså kommer Nordiska rådet att rikta speciell uppmärksamhet åt att utvärdera de nya strukturer som skapats av de nordiska regeringarna och se om dessa fyller sin funktion.

Utskottet noterar att regeringen fäster stor vikt vid det gränsregionala arbetet i syfte att främja integrationen i gränsregionerna. Detta arbete bedrivs såväl bilateralt som inom ramen för samarbetet i Nordiska ministerrådet. Det sedan länge etablerade gränsregionala samarbetet i Norden omfattar i dag åtta gränsöverskridande regioner. Samarbetet finns såväl inom perifera gränsområden med typiska glesbygdsproblem som inom komplexa urbanområden med en för dem typisk utvecklings- och integrationsproblematik. Det är viktigt att samarbetet utgår från det regionala näringslivets behov och att det hela tiden utvecklas och förblir dynamiskt. Genom att tänka strategiskt, långsiktigt och gränsöverskridande kan näringslivet stärkas och bidra till att gränsregionerna blir dynamiska tillväxtregioner. Den inre marknaden i Europeiska unionen är också viktig för att främja den gränsregionala integrationen.

Med utgångspunkt i de nordiska statsministrarnas överenskommelse i juni 2007, om att ”med alla medel undanröja de svårigheter som medborgarna kan stöta på i det nordiska umgänget”, beslutade de nordiska samarbetsministrarna i oktober 2007 att inom ramen för arbetet i Nordiska ministerrådet upprätta ett *gränshindersforum*. Forumet har till uppgift att föreslå konkreta lösningar på problem som försvårar för privatpersoner och företag att röra sig och verka i Norden. I gruppen ingår, förutom ordföranden, även en representant från varje nordiskt land samt självstyrande områden. Mandatet för forumet löper fram till utgången av år 2010, varefter en utvärdering av insatsen ska göras. Åtterrapporering om arbetets framåtskridande ska ske årligen till statsministrarna.

I skrivelsen omtalas hur det på initiativ av den nordiska samarbetsministern under våren 2007 hölls två hearingar. I januari arrangerades en hearing i Haparanda på temat samarbete och gränshinder i Tornedalen. I mars anordnades i Malmö en hearing gemensamt av Regeringskansliet och Region Skåne.

Resultatet från hearingen i Malmö var ett av underlagen för arbetet i den särskilda svensk-danska arbetsgrupp som upprättades av den svenske arbetsmarknadsministern och Danmarks sysselsättningsminister i samband med ministrarnas deltagande i Öresundskommitténs Öresundsting i maj. Arbetsgruppen hade som målsättning att främja rörligheten på arbetsmarknaden i Öresundsregionen. De två statsråden redovisade resultatet av gruppens arbete i Malmö i december 2007 och gav bl.a. förslag till lösningar på vissa utpekade svensk-danska gränshinder.

Under året besökte den nordiska samarbetsministern Eda kommun för att bl.a. informera sig om det gränsregionala svensk-norska samarbetet inom ramen för ARKO (Arvika-Kongsvinger).

Utskottet konstaterar att utformandet av en *nordisk socialförsäkringsportal* påbörjades 2006 efter svenskt initiativ, som ett led i gränshindersarbetet. Socialförsäkringsportalen, med information om regler för bl.a. a-kassa, sjukpenning, föräldrapenning och pension, lanserades vid de nordiska socialministrarnas möte i Visby i juni 2008.

På gränshindersområdet tillsattes en svensk utredning för att undersöka samordningsnumrens användbarhet och ändamålsenlighet. Samordningsnummer är en identitetsbeteckning för fysiska personer som inte är eller har varit folkbokförda i Sverige.

Utskottet konstaterar att gränshindersarbetet fortlöpande ger resultat och noterar att skrivelsen och redogörelsen ger flera exempel på detta.

Den aviserade ändringen i den nordiska biståndskonventionen har genomförts, vilket underlättar för personer med funktionshinder att få socialt bistånd vid flytt till ett annat nordiskt land. Ett annat exempel på hinder som åtgärdats är att det nu finns möjlighet för föräldralediga eller gravida att flytta från Sverige till ett annat nordiskt land utan att förlora ersätt-

ningen. En konferens med representation från de nationella parlamentens fackutskott i Norden och Baltikum, Nordiska rådet och Baltiska församlingen planeras under 2008 med temat Arbetskraftens rörlighet.

Av skrivelsen framgår att ett flerårigt projekt om arbets- och tjänstemobiliteten i Norden efter EU-utvidgningen 2004 avslutades under året. Inom de nordiska arbetsmarknadsministrarnas samarbete MR-A har det anordnats seminarier kring högaktuella frågor, bl.a. på temat *flexicurity* samt EG-domstolens domar i målen som rör fackliga stridsåtgärder och den fria rörligheten.

Utskottet menar sammantaget att skrivelsen och redogörelsen visar på den centrala plats gränshindersarbetet har haft och fortsatt kommer att ha inom det nordiska samarbetet. Utskottet välkomnar detta och konstaterar att undanröjandet av gränshinder är en pågående process som hela tiden ställs inför nya problem och utmaningar. Det är därför väsentligt att det Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet fortsatt arbetar med dessa frågor.

Mot bakgrund av det ovanstående anser utskottet att de frågor som aktualiserats motionsledes har besvarats och avstyrker därför motionerna 2007/08:U208 (fp) yrkandena 1 och 2, 2007/08:U212 (c) yrkandena 1 och 2, 2007/08:U215(v) yrkande 1, 2007/08:U262 (c), 2007/08:U295 (s), 2007/08:U296 (m), 2007/08:U298 (m), 2007/08:U302 (m), 2007/08:U320 (kd), 2007/08:U347 (s) yrkande 6, 2007/08:N355 (fp) yrkande 6 samt 2007/08:Sk344 (fp) yrkande 2, 2008/09:U207 (fp) yrkandena 1 och 2, 2008/09:U249 (m), 2008/09:U308 (c) och 2008/09:U344 (s).

Samarbetet med närområdet

Motionerna

I kommittémotion 2008/09:U349 (s) yrkande 56 anför socialdemokraterna att det övergripande målet för det nordiska samarbetet med närområdet är att bidra till en säker och stabil utveckling i området. Att stärka demokratin och öka värdegemenskapen i den nordliga delen av Europa samt att medverka till en utveckling av marknadsekonomin i området är andra prioriterade frågor.

I kommittémotion 2007/08:U347 (s) yrkande 1 vill motionärerna uppmärksamma Östersjöområdets roll i det nya Europa och vikten av ett utökat samarbete i Östersjöregionen. I yrkande 3 fokuseras på miljön i Östersjöområdet. Sverige bör verka för att EU:s olika politikområden samordnas på ett sätt som gynnar aktiv naturvård. I yrkande 5 hävdas att Sverige bör ta ett särskilt ansvar för arbetet inom ramen för EU:s nordliga dimension, t.ex. vad gäller stärkandet av demokrati, säkerhet och hållbar utveckling.

I partimotion 2007/08:MJ366 (v) yrkande 1 anføres att Helcoms (Helsingforskommissionens) aktionsplan för Östersjön bör undertecknas av Östersjöländernas statsministrar.

I kommittémotion 2007/08:U362 (s) yrkande 3 framför motionärerna behovet av att stärka demokratin, öka värdegemenskapen i den nordliga delen av Europa samt medverka till en utveckling av marknadsekonomi i det nordiska samarbetet med närområdet.

I kommittémotion 2008/09:U349 (s) yrkande 53 anför socialdemokraterna att Sverige ska utarbeta en egen strategi, handlingsplan, för arbetet inom den nordliga dimensionen inom de prioriterade områdena ekonomi/infrastruktur, utbildning/mänskliga resurser, miljöfrågor, gränsöverskridande samarbete och rättsliga frågor.

I kommittémotion 2007/08:U13 (s) yrkande 4 påpekar motionärerna behovet av en tydlig politik inom den nordliga dimensionen, som kan stimulera samarbetet mellan politiker, medborgare och myndigheter i Sveriges närområden. I yrkande 5 påpekas behovet av en sammanhållen nordisk politik för Arktis.

I kommittémotion 2007/08:U355 (s) yrkande 1 anför motionärerna att regionen kring Barents hav har stora möjligheter att bli ett av de ekonomiskt viktigaste och intressantaste områdena i Europa inom en inte alltför avlägsen framtid. Vidare anføres i yrkande 2 att Barentssamarbetet måste stärkas och fördjupas ytterligare. I kommittémotion 2008/09:U349 (s) yrkande 54 efterlyser socialdemokraterna ett djupt och omfattande svenskt engagemang i Arktis. I samma motion (yrkande 57) anför socialdemokraterna att Barentssamarbetet bör stärkas och fördjupas ytterligare, samtidigt som det svenska deltagandet bör baseras än mer än tidigare på regionala strukturer.

I den enskilda motionen 2008/09:U347 (mp) yrkande 1 anføres att Sverige bör ta initiativ till bildandet av ett reservat för fred och miljöskydd i Arktis. I samma motion (yrkande 2) anføres vidare att Sverige bör föreslå ett omedelbart moratorium mot exploatering och militarisering i Arktis i väntan på ett effektivt skydd.

I den enskilda motionen 2008/09:U260 (s) vill motionären understryka vikten av samarbete angående människors hälsa i Arktis.

I den enskilda motionen 2007/08:U242 (s) önskar motionärerna uppmärksamma behovet av ett avtal för Arktis på grund av den ökande ekonomiska och mänskliga aktiviteten i området.

I den enskilda motionen 2007/08:U243 (s) tas Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2008 och i Arktiska rådet 2010–2012 till utgångspunkt för att betona behovet av en sammanhållen svensk politik för den nordliga regionen.

I kommittémotion 2008/09:U349 (s) yrkande 58 anför socialdemokraterna att regeringen ska lämna en redovisning om sitt Östersjösamarbete.

I den enskilda motionen 2007/08:U272 (m) lyfts behovet av samarbete i Östersjöregionen fram, med fokus på frågor kring sjöfart, fiske, säkerhet och miljö.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar att Nordiska ministerrådets grannlandssamarbete omfattar samarbete med nordvästra Ryssland, Estland, Lettland och Litauen, samarbete med andra regionala organisationer, samarbete i Barents- och Östersjöregionen samt deltagande i det arktiska samarbetet. Grannlandssamarbetet omfattar även insatser i Vitryssland.

Under 2007 uppgick den samlade budgeten för Nordiska ministerrådets grannlandssamarbete till 94,2 miljoner danska kronor. Budgetmässigt ligger tyngdpunkten på nordvästra Ryssland. Cirka 61 % av budgeten gick till nordvästra Ryssland, 23 % till samarbete med Estland, Lettland och Litauen, 12 % till arktiskt samarbete och 4 % till Vitryssland.

Nordiska ministerrådets närområdessamarbete bedrivs enligt riktlinjer antagna av samarbetsministrarna. Riktlinjerna utarbetades senast 2003 för perioden 2004–2008. Under 2008 ska nya riktlinjer för det fortsatta samarbetet beslutas.

I regeringens skrivelse poängteras att Nordiska ministerrådets insatser i närområdet är ett komplement till nationella insatser och insatser av andra organ. Avsikten är att insatserna ska koncentreras till områden där det nordiska samarbetet ger ett mervärde och bidrar till en bättre samordning med andra insatser. Vad gäller det nordiska samarbetet med de baltiska länderna är det utsträckt till i stort sett samtliga områden där Nordiska ministerrådet är verksamt. Särskilt etablerat är samarbetena inom *miljö-, energi- och utbildningssektorerna*.

Utskottet noterar att det i redogörelsen framhålls att Norden ska vara en föregångsregion för kompetensutveckling och forskning med tyngdpunkt på att utveckla de mänskliga resurserna. Vidare ska Norden utveckla och understödja samarbetet på den internationella arenan med särskild vikt vid Nordens närområden. Satsningen på utbildning och forskning ska främja ländernas konkurrensförmåga.

Bland de viktigaste nya insatserna under 2007 kan följande nämnas. I november 2007 blev Nordplus nya ramprogram formellt lanserat vid en konferens i Köpenhamn med deltagande av Litauens och Islands undervisningsministrar. De baltiska länderna har deltagit i förberedelsearbetet inför lanseringen av Nordplus.

Det nya kunskaps- och nätverksprogrammet för samarbetet med nordvästra Ryssland lanserades i januari 2007 med en budget om 22,5 miljoner danska kronor. Programmet riktar sig till organisationer och myndigheter i Norden och i Ryssland. Under året inleddes projekt inom bl.a. lokal förvaltning, bekämpande av människohandel, social- och hälsoområdet och med icke-statliga organisationer. I maj 2007 beslutade kulturministrarna om lanseringen av ”Satsningsområdet Kultursamarbete med nordvästra Ryssland” som ska knytas till handlingsplanen för det nordiska kultursamarbetet 2007–2009. Ett seminarium hölls i juni. Utskottet välkomnar detta arbete och anser att det bidrar till att stärka demokratin och öka värdegemenskapen i den nordliga delen av Europa.

Utskottet anser vidare att regionen kring Barents hav och Arktis är av stor miljöpolitisk, ekonomisk och säkerhetspolitisk betydelse och välkomnar att Nordiska rådet fortsatt vill spela en aktiv roll i Arktis- och Barents-samarbetet.

Utskottet vill i sammanhanget även betona att frågan om människors hälsa i Arktis- och Barentsområdet är angelägen och noterar att Nordiska rådet deltog i den 3:e parlamentariska Barentskonferensen i Rovaniemi, Finland, i juni 2007 där bl.a. hälso- miljö- och klimatfrågor var föremål för behandling.

Vad gäller de motionsvis framförda kraven på *dels* upprättandet av reserivat för fred och miljöskydd i Arktis, *dels* inrättandet av ett omedelbart moratorium mot exploatering och militarisering i Arktis i väntan på ett effektivt skydd, konstaterar utskottet att utvecklingen i Barentsområdet, liksom i hela Arktis, är av stor vikt för områdets strandstater, men också för Sverige.

Sverige påverkas av utvecklingen i området, inte minst ur miljö- och klimatmässiga aspekter. Om isavsmältningen fortsätter öppnas möjliga nya internationella sjövägar i regionen. Den ökade tillgängligheten kan komma att skärpa konkurrensen men också stärka samverkan inom civila, ekonomiska och militära områden. Såväl strandstaternas som mer fjärran liggande staters intresse för regionen kommer därmed att öka.

Försvarets forskningsinstitut (FOI) konstaterar i en nyligen presenterad rapport att ”den militärstrategiska betydelsen av Arktis åter [är] i ökande”.² Utskottet ser med oro på detta och anser att den s.k. Iluliatdeklarationen från *the Arctic Ocean Conference* den 27–29 maj 2008 är av central betydelse härvid. I deklarationen förbinder sig de arktiska strandstaterna runt Norra ishavet att lösa eventuella tvister inom nuvarande folkrättsliga ramar, dvs. med fredliga medel på basis av gällande havsrätt.

Utskottet konstaterar att Sverige, som medlem i både Barentsrådet och Arktiska rådet, sedan länge deltar i samarbetet i regionen. Samarbetsforumen rymmer alla områden inom det utvidgade säkerhetspolitiska begreppet, utom militära. Till exempel verkar Sverige inom Barentssamarbetet för att slutföra ett räddningstjänstavtal som omfattar både förebyggande åtgärder, beredskap och insatser vid nödsituationer. Sverige följer också arbetet med kommissionens rapport om strategiska frågor rörande Norra ishavet, samt dess överväganden om att utveckla en arktisk policy för EU.

Vad gäller frågan om miljöskydd för Arktis konstaterar utskottet att Sverige, genom EU, verkar för etableringen av ett internationellt ramverk, i anslutning till havsrättskonventionen, för åtgärder för att bevara och skydda den marinbiologiska mångfalden i djuphaven utanför nationell jurisdiktion, inklusive etablering av marina skyddade områden. Sverige verkar

² Se *Arktis – Strategiska frågor i en region i förändring*. Underlagsrapport, Försvarets forskningsinstitut (FOI), januari 2008.

även, inom ramarna för Arktiska rådet, för en samsyn mellan berörda parter om hur Arktis bäst kan bevaras och skyddas mot all slags skadlig påverkan, inte bara klimatförändringar.

Utskottet noterar vidare att Europeiska rådet i december 2007 antog en maritim strategi för EU med en åtföljande handlingsplan. I EU:s ”blå bok” framhålls att marina reservat är en viktig typ av åtgärd för att bevara och skydda marin biodiversitet. Kommissionen avser därför att före slutet av 2009 presentera en strategi för etablering av marina skyddade områden på världshaven. Detta arbete omfattar även havsområden i Arktis. Under 2008 avser kommissionen att lägga fram en rapport om strategiska frågor rörande Norra ishavet.

Samarbetet mellan Nordiska ministerrådet och Barentsrådet fortsatte och fördjupades under 2007 då Finland var ordförande i de båda råden. Tre gemensamma pilotprojekt som beslutades 2006 har inletts under 2007. Dessa rör klimatförändringar/biologisk mångfald, ursprungsfolk och ekonomisk utveckling/näringsliv. Företrädare för Nordiska ministerrådet deltog vid Barentsrådets utrikesministermöte i Rovaniemi i november 2007 där Finland lämnade över ordförandeskapet till Ryssland.

Inom ramen för Nordiska ministerrådets arktiska samarbetsprogram för pågående treårsperiod fördelades ca 8,7 miljoner danska kronor till projekt som skulle genomföras under 2007 och ca 8,4 miljoner danska kronor till projekt som ska genomföras under 2008. Merparten av projekten kan hänföras till endera av programmets tre prioriteringar: att främja ursprungsfolkens levnadsvillkor och utvecklingsmöjligheter, att förbättra förutsättningarna för nordisk forskning inom ramen för ”Internationella polaråret 2007–2008” samt att förbättra förutsättningarna för nordiskt samarbete avseende klimatförändringar och miljögifter i Arktis. Under 2008 ska ett nytt treårigt program för Nordiska ministerrådets arktiska samarbete 2009–2011 beslutas.

Samarbetet mellan de fem nordiska och tre baltiska länderna, det s.k. NB8-samarbetet, har resulterat i en rad mötesaktiviteter på expert-, ämbetsmanna- och ministernivå. I Stockholm hölls i maj för första gången ett seminarium för unga diplomater från de åtta länderna. Hösten 2007 beslutade utrikesministrarna att ordförandeskapet i NB8-samarbetet ska cirkulera mellan de åtta deltagande länderna. Sålunda är Estland för första gången ordförande i NB8 under 2008.

Nordiska ministerrådets samarbete med Östersjöstaternas råd (CBSS) intensifierades under 2007. Projektet Baltic Euroregional Network (BEN) avslutades med en konferens i Lettland under värdskap av det lettiska CBSS-ordförandeskapet. Projektet leddes av Nordiska ministerrådets kontor i Litauen som också fick medel för att under 2008 fortsätta som koordinator för det omfattande nätverk som skapats genom BEN.

Beslut fattades hösten 2007 av CBSS om ett treårigt Euro Faculty-projekt i Pskov, Ryssland, med Sverige som ledare för projektet. CBSS har tidigare genomfört liknande projekt med syfte att uppgadera undervis-

ningen i enlighet med Bolognaprocessen vid universitet i de tre baltiska länderna och i Kaliningrad. Nordiska ministerrådet beviljade ett substantiellt bidrag till det nya projektet i Pskov och deltar aktivt i projektets styrgrupp. På kulturområdet inleddes ett arbete för att Estland, Lettland och Litauen ska kunna delta på lika villkor i ”Nordiska mobilitets- och residensprogrammet” från 2009.

Nordiska rådets parlamentariska stipendieprogram inleddes 1992 för att främja parlamentariskt samarbete och *utvecklingen av parlamentarisk demokrati i Nordens närområden*. De baltiska ländernas inträde i Europeiska unionen innebar att stipendieprogrammet, i likhet med övriga insatser inom ramen för närområdessamarbetet, koncentreras till nordvästra Ryssland. År 2008 kommer ett s.k. omvänt stipendieprogram att genomföras med innebörden att politiker från de nordiska länderna reser till nordvästra Ryssland för att bekanta sig med regionen.

Delegationen har under året fortsatt att stödja det arbete som görs inom ramen för riksdagens manliga *nätverk mot människohandel för sexuell utnyttjande, våld mot kvinnor och för jämställdhet*. Bland annat har delegationen tillsammans med det manliga nätverket arrangerat ett frukostmöte om trafficking.

Många organisationer är verksamma i Nordens närområden. För Nordiska rådet är det angeläget att verka för en *koordinering av ambitioner och åtgärder* så att den samlade effekten av arbetet blir så effektiv som möjligt.

Nordiska rådets internationella samarbete ska främja nordiska värderingar och ställningstaganden i vidare internationella sammanhang, vara en pådrivare i det parlamentariska samarbetet kring utmaningarna i norra Europa och Östersjöregionen och medverka till opinionsbildning och initiativ kring Arktis- och Barentsregionens frågeställningar. En del av samarbetet bidrar till utvecklingen av den nordliga dimensionen och medverkar till brobyggande mellan EU och dess östra grannar.

Nordiska rådet har ett samarbete med Baltiska församlingen (BA), Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC), där rådet bl.a. står för sekretariatsfunktionen och innehar ordförandeskapet i den permanenta kommittén 2008, Arktiska parlamentarikerkommittén (SCPAR) och Rysslands Federala församling. Samarbetet med Europaparlamentet har intensifierats under senare år.

Av skrivelsen framgår att det finska ordförandeskapet under 2007 riktade ökad uppmärksamhet mot den *nordliga dimensionen* som fr.o.m. 2007 inte längre är en EU-politik utan en för EU, Island, Norge och Ryssland gemensam politik.

I redogörelsen meddelas att Nordiska rådet deltog i en av Europaparlamentet arrangerad parlamentarisk konferensen om den nordliga dimensionen i månadsskiftet februari/mars 2007. Konferensen var en uppföljning av de tre tidigare rundabordsamtal om den nordliga dimensionen som Nordiska rådet och den parlamentariska Östersjökonferensens utvidgade kom-

mitté genomfört 2004–2006. Konferensen riktade sig till parlamentariska organisationer och regionala organ för regeringssamarbetet i norr samt till Europaparlamentet och kommissionen. Tema för konferensen var det nya politiska ramverket för den nordliga dimensionen vars partner är EU, Ryssland, Norge och Island. Ett gemensamt uttalande gjordes vid konferensen, som innebar att även om man inte önskar skapa ett nytt organ ska ett forum för den nordliga dimensionen hållas vartannat år. Nästa forum arrangeras år 2009 med Europaparlamentet som värd.

Nordiska rådets *miljö- och naturresursutskott* ansvarar för ärenden som rör miljö och skogsbruk, fiske, hållbar utveckling samt energi. Den nordiska miljöskyddskonventionen anger att de nordiska länderna ska informera varandra om beslut som kan medföra gränsöverskridande miljöpåverkan. Det nordiska samarbetet bygger på principen om största gemensamma nämnare. Det land som har högsta ambitionen för miljöarbetet används som måttstock i avsikt att få genomslag för nordisk miljöpolitik internationellt och särskilt i EU.

Utskottet välkomnar Nordiska rådets fortsatta samarbete med de övriga Östersjöländerna för att bekämpa bl.a. de oförsvarligt stora utsläppen av kväve och fosfor i Östersjön. I Nordiska rådets arbete med att vidareutveckla Norden som en inflytelserik region spelar *nordisk branding* av miljö- och energitekniker samt miljösystemexport en stor roll.

Av skrivelsen framgår att miljöministrarna diskuterade Östersjöns tillstånd flera gånger under året i samband med förberedelserna av en särskild handlingsplan för Östersjön inom Helsingforskommissionen (Helcom). Enligt vad utskottet erfar kommer handlingsplanen att innebära en ändring av fördraget. Oavsett vilken företrädare som undertecknar ändringen för svensk räkning kommer Sverige att vara bundet av den nya ordningen.

Utskottet anser att den redovisning avseende samarbetet inom Östersjöregionen som regeringen lämnar i skrivelse 2007/08:90 Nordiskt samarbete 2007 är uttömmande och avstyrker därför motion 2008/09:U349 (s) yrkande 58.

Utskottet finner sammanfattningsvis att samarbetet med närområdet bör fortsätta att tillmätas stor vikt inom det nordiska samarbetet. De åtgärder som för närvarande är igångsatta eller under beredning torde i hög grad motsvara de ambitioner som ges uttryck i motionerna, varför utskottet inte finner anledning att tillstyrka dem utan yrkar avslag på motionerna 2007/08:U13 (s) yrkandena 4 och 5, 2007/08:U242 (s), 2007/08:U243 (s), 2007/08:U272 (m), 2007/08:U347 (s) yrkandena 1, 3 och 5, 2007/08:U355 (s) yrkande 1 och 2, 2007/08:U362 (s) yrkande 3 samt 2007/08:U366 (v) yrkande 1, 2008/09:U260 (s), 2008/09:U347(mp) yrkandena 1 och 2 och 2008/09:U349 (s) yrkandena 53, 54, 56–58.

Det nordiska försvarspolitiska samarbetet

Motionerna

I den enskilda motionen 2008/09:U310 (m) anser motionärerna att förutsättningarna för ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete i Norden bör ses över.

I kommittémotionen 2007/08:U13 (s) yrkande 6 anser motionärerna att frågan om samhällssäkerhet inom ministerrådet måste lyftas fram.

I flerpartimotionen 2007/08:U338 (fp, kd) föreslås inrättandet av ett svensk-norskt medlings- och konfliktlösningscentrum för att samla kompetens inom detta område.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar inledningsvis att de nordiska länderna har ett väl fungerande samarbete på försvarsområdet. Det nordiska försvarssamarbetet är inte kopplat till Nordiska ministerrådet. De nordiska försvarsministrarna lämnar dock årligen en gemensam redogörelse vid Nordiska rådets höstsession.

Mot bakgrund av det motionsvis väckta kravet om att se över förutsättningarna för ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete i Norden vill utskottet erinra om att Sverige vid sitt ordförandeskap under år 2007 i det nordiska försvarspolitiska samarbetet har drivit frågan om att ytterligare utveckla den nordiska förmågan till gemensamma fredsbevarande insatser, däribland även att stärka Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support (NORDCAPS).

Utskottet noterar att möjligheter för samarbete, både inom pågående och framtida insatser, diskuteras kontinuerligt i den nordiska kretsen. I dagsläget samarbetar nordiska länder i Afghanistan och i Kosovo. Under ledning av Danmark har samarbete rörande civil-militär samverkan startats under året. Det nordiska och nordisk-baltiska samarbetet avseende en säkerhetssektorsreform (SSR) på västra Balkan och i Ukraina har under året vidareutvecklats. Försvarsministrarna har beslutat att ytterligare fördjupa samarbetet rörande SSR.

Utskottet anser med det ovan anförda att motionärernas krav i allt väsentligt är tillgodosedda och avstyrker därför motion 2008/09:U310 (m).

Utskottet konstaterar vidare att samhällssäkerhet – som är av livsviktig betydelse för medborgarnas välfärd – bara till liten del handlar om traditionell militär säkerhet och säkerhetspolitik. Till stor del rör det sig om hot och påfrestningar som spänner över allt från kustinvasion av influensabärande fåglar till naturkatastrofer i utlandet.

Utskottet anser att ett stärkt nordiskt samarbete borde kunna leverera mervärden i hanteringen av den nya säkerhetssituationen, både konceptuellt (hotbildsanalys, planering), operativt (samordning av åtgärder för att hantera hoten) och legalt (utarbetande av nya legala grunder).

I Nordiska rådets rekommendation nr 5/2006 avseende rapport och konferens om samhällssäkerhet rekommenderas Nordiska ministerrådet att utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare rekommenderas att det under 2007 arrangeras en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet.

Vid sessionen i Oslo 2007 beslöt Nordiska rådet att avvakta påföljande års meddelande från ministerrådet om rekommendationen.

Nordiska rådet har därefter även diskuterat frågan om säkerhetssituationen i Nordatlanten. Detta efter ett initiativ från Islands delegation och efter att Västnordiska rådet översänt en rekommendation i frågan.

Vid ett möte i december beslöt presidiet att be ministerrådet om en redogörelse om den civila säkerhetssituationen i Nordatlanten vid sessionen 2008. Vidare beslöts att civil säkerhet i Nordatlanten och Arktis ska ingå som en del i den konferens som ministerrådet förväntas arrangera under 2008 och att en analys av civil säkerhet i Nordatlanten och Arktis ska ingå i ministerrådets rapport om samhällssäkerhet vid sessionen 2008.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser utskottet att den process kring civil säkerhet som redan satts i gång bör avvaktas och avstyrker därför motion 2007/08:U13 (s) yrkande 6.

Nordiska rådet arbetar målmedvetet för att Norden ska vara en föregångsregion när det gäller globalt ansvar så att det solidariska tänkande som genomsyrar de nordiska samhällena också kommer att styra de nordiska ländernas ageranden globalt. De nordiska länderna är i dag centrala aktörer i humanitärt arbete runt om i världen. Nordens engagemang i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor, vilket bl.a. omfattar civil krishantering och samhällssäkerhet, syftar till att stärka den samnordiska förmågan till kris- och katastrofhantering. De nordiska länderna har lång erfarenhet och bred expertis i dessa frågor. Ett starkt nordiskt samarbete bidrar till att höja insatsförmågan både på hemmaplan och internationellt.

Vid Nordiska rådets 59:e session i Oslo den 30 oktober–1 november 2007 redogjorde den svenska samarbetsministern Cristina Husmark Pehrsson, som ersättare för den svenske försvarsministern, för de nordiska försvarsministrarnas arbete under året. En av de viktigaste frågorna under året var att utveckla den nordiska förmågan till gemensamma fredsbevarande insatser. Nya möjligheter för samarbete diskuteras kontinuerligt. En ökad samverkan mellan militära och civila aktörer behövs för att vi ska kunna möta dagens konflikter och få så stor effekt av internationella insatser som möjligt.

Möjligheterna för ett gemensamt agerande avseende FN:s säkerhetsråds resolution 1325 har diskuterats. Ett annat viktigt område har varit det nordiska och nordisk-baltiska samarbetet inom säkerhetssektorn i tredjeland. Samarbetet mellan de nordiska försvarsmakterna har ökat.

De gemensamma nordiska insatserna som skisseras ovan anknyter till förslagen om ett medlings- och konfliktlösningscentrum. Utskottet ser självfallet vikten av att värna om kompetensen och insatserna inom konfliktlösningsområden som de nordiska länderna, och då inte enbart Sverige och Norge, kan tillhandahålla. Däremot anser inte utskottet att det i nuläget finns stöd för en satsning på ett gemensamt centrum, varför motion 2007/08:U338 (fp, kd) avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Samarbetet med närområdet, punkt 4 (mp)

av Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:U347 yrkande 1 och avslår motionerna 2007/08:U13 yrkandena 4 och 5, 2007/08:U242, 2007/08:U243, 2007/08:U272, 2007/08:U347 yrkandena 1, 3 och 5, 2007/08:U355 yrkandena 1 och 2, 2007/08:U362 yrkande 3, 2008/09:U260 och 2008/09:U349 yrkandena 53, 54 och 56–58.

Ställningstagande

Till följd av klimatförändringen smälter isarna i Arktis med en förfärande hastighet. Sedan 1980 har nästan hälften av Nordpolens vinteris försvunnit, en yta sex gånger så stor som Sveriges. Inom tio år kan Arktis vara helt isfritt på sommaren.

Isarnas avsmältning är en av de mest synliga effekterna av klimatförändringen, men den är också ett problem i sig. Högre temperaturer och mindre is kommer att medföra stora påfrestningar på det arktiska ekosystemet och för befolkningen. Med öppna vatten i Arktis blir också Nordost- och Nordvästpassagera intressanta genvägar för sjöfarten mellan Europa och Asien samt mellan Nordamerikas östkust och Asien.

Detta är naturligtvis positivt för sjöfarten, men vilka effekter det får på miljön och den biologiska mångfalden är oklart. Risken för påverkan är dock uppenbar, inte minst vid ett haveri med en olje- eller kemikalietanker.

Regionens öde avgörs nu och de närmaste åren, och intressena för att exploatera de resurser som finns där är starka. Arktiska rådet uppvisar inga tecken på att vilja skydda området mot exploatering, kanske för att majoriteten av medlemsstaterna har stora intressen i den fossila sektorn.

Arktis är emellertid en angelägenhet främst för ursprungsbefolkningarna och i andra hand för hela jorden – det är inte en region vars öde ska få avgöras av ett fåtal oljeländer som har territorier norr om polcirkeln. De arktiska strandstaterna bör därför ta initiativ till att inbjuda det internatio-

nella samfundet till samtal om utformningen av en konvention eller annat instrument som ger regionen ett långtgående skydd mot militarisering och exploatering under minst 100 år, en världspark för fred och liv.

Ett sådant instrument kan med all sannolikhet utformas på en mängd olika sätt, det är i dag inte möjligt att närmare precisera dess konstruktion eller olika delar. Miljöpartiet anser dock att det bör omfatta en demilitarisering av regionen, ett stopp för ny exploatering av mineraler och fossila bränslen, en reglering av fiske och sjöfart, fredade ekosystem samt säkerställa ett stort inflytande för urbefolkningarna.

Sverige kan spela en instrumentell roll i skapandet av ett sådant skydd. Vi är ett av de åtta länder som är medlemmar i Arktiska rådet, det internationella organ som för närvarande är det viktigaste samarbetsorganet i Arktis och där internationella förhandlingar om regionen äger rum. I det sammanhanget bör Sverige arbeta för bildandet av en världspark i Arktis och ta initiativ till ett globalt samarbete med detta syfte. Utmärkta tillfällen att med kraft driva en sådan fråga är de svenska ordförandeskapen i EU andra halvåret 2009 och i Arktiska rådet 2010–2012. Sveriges deltagande i Nordiska rådet utgör också en plattform för att föra fram behovet av ett sådant avtal och att söka allierade, framför allt i närområdet men även inom EU och globalt.

Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad jag framför. Mitt förslag lämnas med anledning av motion 2008/09:U347 (mp) yrkande 1.

2. Aktionsplan för Östersjön, punkt 5 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08: MJ366 yrkande 1.

Ställningstagande

Inom Östersjöns avrinningsområde bor över 85 miljoner människor. Detta medför både stor belastning av gifter från sopförbränning och deponier, avlopp samt kväve- och fosforutsläpp från storskaliga jordbruk. En effekt är övergödning med stora algblomningar med i vissa fall giftiga alger. Den oroväckande miljösituationen i Östersjön är ett resultat av att kortsiktiga ekonomiska intressen tillsammans med bristande politiskt ansvar och förståelse för de komplexa marina ekosystemen har tillåtit styra. Dagens internationella regelverk för haven är otillräckliga. Kuststaterna runt Östersjön har misslyckats i att utveckla en ansvarsfull havspolitik både nationellt och internationellt.

I augusti 2007 presenterade Världsnaturfonden WWF en granskning av hur kustländerna runt Östersjön lever upp till åtaganden för ett friskare Östersjön i rapporten ”Baltic Sea Scorecard”. Resultatet var nedslående. Sverige som ofta skyller Östersjöns tillstånd på grannländer som Polen fick bottenbetyg. Flertalet av de nio bedömda staterna hade endast uppnått cirka hälften av sina åtaganden. Tyskland fick högsta betyg medan Sverige kom först på sjätte plats. WWF:s bedömning grundas på en sammanvägning av fem olika faktorer: havstransporter, farliga ämnen, biologisk mångfald, fiske och övergödning. Utifrån denna granskning är det tydligt att det för att rädda Östersjön är ytterst brådskande att kustländerna tar sitt ansvar och snarast åtgärdar de brister som rapporten presenterar.

Mot bakgrund av de nedslående resultaten i ”Baltic Sea Scorecard” är det av största vikt att Helsingforskommissionens (Helcoms) aktionsplan för Östersjön antas. Nu krävs krafttag för att införa bindande åtgärder som kan livrädda Östersjön. Sverige bör mot bakgrund av detta vara drivande för att denna plan som antogs hösten 2007 av Helsingforskonventionen ska innehålla bindande krav. Det är av vikt att Helcoms aktionsplan för Östersjön undertecknas av Östersjöländernas statsministrar.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför. Vårt förslag lämnas med anledning av motion 2008/09:U347 (v) yrkande 1.

3. Moratorium mot exploatering och militarisering i Arktis, punkt 6 (mp)

av Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:U347 yrkande 2.

Ställningstagande

Issmältningen i Arktis medför en ny säkerhetsstrategisk situation. Nya transportvägar för sjöfarten, stora energi- och mineraltillgångar och regionens maktstrategiska läge kommer att innebära ett kraftigt ökat intresse från många olika aktörer.

I synnerhet kommer USA, Ryssland och Kanada att sätta dagordningen i denna fråga, men en rad andra länder har intressen som de kommer att vilja främja eller bevaka, främst Norge och Danmark. En ökad militär närvaro och aktivitet är att vänta. Intresset för att göra territoriella anspråk och risken för konflikter ökar ju större ekonomiskt intresse som finns i regionen. Den amerikanska flottan har nyligen beställt ett flertal krigsfar-

tyg för arktiska miljöer, och enligt den ryske generallöjtnanten Vladimir Shamanov har den ryska armén redan börjat utbilda och utrusta trupper för krigföring i Arktis.

Situationen i Arktis är med andra ord problemfylld och labil; utvecklingen kan snabbt rusa i väg i olika riktningar, i värsta fall mot en internationell konflikt där kärnvapenländer deltar. Men även om utvecklingen sker på fredlig väg talar allt för att regionen står inför en dramatisk förändring där dess karaktär av vildmark försvinner för alltid. Inom ett eller några decennier kommer stora delar av Arktis att vara exploaterade.

Internationella förhandlingar är ofta arbetskrävande och långdragna, de tar många år att slutföra. När det gäller Arktis finns dessutom troligen starka nationella och kommersiella intressen som motsätter sig en process som syftar till att skapa en världspark. Samtidigt är situationen i Arktis så allvarlig och akut att varje dag räknas. Därför är det angeläget att vidta åtgärder som hindrar en ökad exploatering av Arktis i väntan på en mer långsiktig överenskommelse. Miljöpartiet anser därför att Sverige bör ta initiativ för ett omedelbart moratorium för all utvidgad exploatering i regionen i minst tio år.

Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad jag framför. Mitt förslag lämnas med anledning av motion 2008/09: U347 (mp) yrkande 2.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2007/08:90

Regeringens skrivelse 2007/08:90 Nordiskt samarbete 2007.

Följdmotion med anledning av skrivelse 2007/08:90

2007/08:U13 av *Sinikka Bohlin m.fl. (s)*:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att betona kulturens och språkets betydelse.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att klargöra globaliseringens nordiska medborgarnytta.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att engagera frivilligorganisationerna i globaliseringsarbetet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla en tydlig politik inom den nordliga dimensionen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att formulera en sammanhållen nordisk politik för Arktis.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lyfta fram samhällssäkerheten inom ministerrådet.

Redogörelse 2007/08:NR1

Redogörelse 2007/08:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse angående verksamheten under år 2007.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Sk344 av *Nina Larsson (fp)*:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidare utreda frågan om bättre samordning mellan de nordiska ländernas olika regelverk gällande gränsöverskridande arbetskraft.

2007/08:U205 av Jan-Evert Rådström och Sten Nordin (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Nordiska rådet.

2007/08:U208 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa regelförenkling för att underlätta integrationen i de nordiska ländernas gränsregioner.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätt till lättillgänglig information för människor som lever och arbetar i nordiska gränsregioner.

2007/08:U212 av Johan Linander m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en målsättning att det ska vara lika enkelt att jobba och bo i olika nordiska länder som inom ett land.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att upprätta en grönbok för samtliga identifierade gränsbarriärer i Öresundsregionen med tidsplan för när de ska vara avklarade.

2007/08:U215 av Marie Engström (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Grensetjänsten.

2007/08:U242 av Sinikka Bohlin och Maria Stenberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett avtal för Arktis.

2007/08:U243 av Sinikka Bohlin (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en sammanhållen politik för den nordliga regionen.

2007/08:U262 av Stefan Tornberg (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att undanröja gränshinder och hindra uppkomsten av nya.

2007/08:U272 av Lisbeth Grönfeldt Bergman (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samarbetet i Östersjöregionen.

2007/08:U286 av Lars Wegendal och Ann-Kristine Johansson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla och förstärka det nordiska samarbetet.

2007/08:U295 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetet med att motverka gränshinder.

2007/08:U296 av Krister Hammarbergh (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om flexibla regler för ersättningsystemen när människor får arbete i ett angränsande grannland.

2007/08:U298 av Kent Olsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öppna gränsen mellan Sverige och Norge.

2007/08:U299 av Kent Olsson m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nordiska ministerrådets budget

2007/08:U302 av Christine Jönsson m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att påskynda arbetet för att minimera hindren för utveckling och integration i Öresundsregionen.

2007/08:U320 av Dan Kihlström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om krafttag mot gränshinder mellan Sverige och Norge.

2007/08:U338 av Anita Brodén och Rosita Runegrund (fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett framtida norsk-svenskt konfliktlösningscentrum.

2007/08:U347 av Kerstin Engle m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Östersjöområdets roll i det nya Europa och vad som anförs om vikten av ett ökat samarbete i Östersjöregionen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om miljön i Östersjöområdet.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i enlighet med motionens intentioner stärka den nordliga dimensionen inom ramen för EU.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i enlighet med motionens intentioner underlätta för människor att pendla och arbeta inom Östersjöområdet.

2007/08:U355 av Carin Runeson m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Barentsregionen och Arktis.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Barentssamarbetet.

2007/08:U362 av Carin Runeson m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det nordiska samarbetet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Nordiska rådet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om närområdet.

2007/08:MJ366 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Helcoms aktionsplan för Östersjön bör undertecknas av Östersjöländernas statsministrar.

2007/08:N355 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gränshinder i regelsystemet för gränsgångare beträffande arbete, tjänster, arbetsmarknadsförsäkringar, sjukförsäkringsförmåner och varor mellan Sverige och övriga nordiska länder.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:U207 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa regelförenkling för att underlätta integrationen i de nordiska ländernas gränsregioner.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätt till lättillgänglig information för människor som lever och arbetar i nordiska gränsregioner.

2008/09:U215 av Lars Wegendal och Ann-Kristine Johansson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla och förstärka det nordiska samarbetet.

2008/09:U248 av Kent Olsson m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla det nordiska samarbetet.

2008/09:U249 av Christine Jönsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsätta arbetet med att undanröja de hinder som försvårar och försenar en fortsatt Öresundsintegration.

2008/09:U250 av Kent Olsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för ökat samarbete i Östersjöregionen.

2008/09:U260 av Sinikka Bohlin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av samarbete angående människors hälsa i Arktis.

2008/09:U308 av Stefan Tornberg och Per Åsling (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att ta bort det som försvårar företags verksamheter och medborgares möjlighet att bo och arbeta i olika nordiska länder.

2008/09:U310 av Kent Olsson m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete i Norden.

2008/09:U340 av Ewa Thalén Finné m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hur det nordiska samarbetet bör reformeras.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag som innebär att Nordiska rådet läggs ned.

2008/09:U343 av Börje Vestlund m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om HBT-kulturutbyte i Norden.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nordisk HBT-konferens.

2008/09:U344 av Göte Wahlström och Sinikka Bohlin (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökat Östersjösamarbete för en stärkt arbetsmarknad.

2008/09:U347 av Peter Eriksson (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta initiativ till bildandet av ett reservat för fred och miljöskydd i Arktis.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör föreslå ett omedelbart moratorium mot exploatering och militarisering i Arktis i väntan på ett effektivt skydd.

2008/09:U349 av Urban Ahlin m.fl. (s):

52. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det nordiska samarbetet.
53. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den nordliga dimensionen.
54. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det arktiska samarbetet.
55. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Nordiska rådet.
56. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om närområdet.
57. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Barentssamarbetet.
58. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Östersjön.